

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 21 lutego 2020 r.

Poz. 290

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia 12 lutego 2020 r.

w sprawie wprowadzenia w 2020 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie”

Na podstawie art. 57 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2018 r. poz. 1967 oraz z 2020 r. poz. 148 i 285) zarządza się, co następuje:

§ 1. W 2020 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wprowadza się „Program mający na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie”, który jest określony w załączniku do rozporządzenia.

§ 2. Program, o którym mowa w § 1, stosuje się od dnia 1 stycznia 2020 r.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi: *J. Ardanowski*

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2019 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 2258).

**PROGRAM MAJĄCY NA CELU WCZESNE WYKRYCIE ZAKAŻEŃ WIRUSEM
WYWOŁUJĄCYM AFRYKAŃSKI POMÓR ŚWIŃ I POSZERZENIE WIEDZY
NA TEMAT TEJ CHOROBY ORAZ JEJ ZWALCZANIE**

1. Identyfikacja programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie

Państwo członkowskie: Rzeczpospolita Polska

Choroba: afrykański pomór świń (African swine fever – ASF)

Okres realizacji: 1 stycznia – 31 grudnia 2020 r.

2. Dane historyczne dotyczące rozwoju epidemiologicznego afrykańskiego pomoru świń

W 2007 r. wirus afrykańskiego pomoru świń (ASF) rozprzestrzenił się z pierwotnego ogniska w Gruzji na terytorium Europy Wschodniej. Wirus prawdopodobnie został przeniesiony przez odpady kuchenne użyte do karmienia świń pochodzące ze statku płynącego z Afryki, który zawiązał do portu w Poti (Gruzja). Po wprowadzeniu wirusa ASF na kontynent europejski choroba ta bardzo szybko rozprzestrzeniła się na terytorium Armenii, Azerbejdżanu oraz Federacji Rosyjskiej. W sierpniu 2012 r. ognisko tej choroby zostało stwierdzone w południowo-wschodniej części Ukrainy. W czerwcu 2013 r. białoruskie władze weterynaryjne potwierdziły wykrycie ASF we wsi Czapuń w obwodzie grodzieńskim, 170 km od granicy z Rzeczpospolitą Polską, oraz w Witebsku w północno-wschodniej części Białorusi, 450 km od granicy z Rzeczpospolitą Polską. W styczniu 2014 r. na terytorium Litwy stwierdzono 2 przypadki wirusa ASF u dzików, natomiast w dniu 17 lutego 2014 r. potwierdzono pierwszy przypadek wirusa ASF u dzików na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Łącznie od dnia 17 lutego 2014 r. do dnia 31 grudnia 2016 r. stwierdzono 163 przypadki ASF u dzików oraz 23 ogniska ASF u świń, zlokalizowane na obszarze trzech województw – podlaskiego, lubelskiego oraz mazowieckiego. W latach 2014–2018 stwierdzono ogniska oraz przypadki ASF u dzików na terytorium Litwy, Łotwy i Estonii. Odnotowano również wzrost liczby przypadków ASF u dzików i liczby ognisk ASF

u świń na Ukrainie. Istnieje duże prawdopodobieństwo dalszego szerzenia się wirusa ASF, w szczególności wśród zwierząt wolno żyjących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz w państwach nadbałtyckich, z uwagi na duże kompleksy leśne na granicy między państwami nadbałtyckimi a Białorusią oraz znaczący ruch osobowy i tranzytowy między tymi państwami, zwiększający ryzyko nielegalnego przewiezienia produktów żywnościowych skażonych wirusem lub przeniesienia wirusa przez środki transportu lub podróży.

Od 2011 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej są prowadzone badania laboratoryjne w kierunku ASF. Badania te były prowadzone w pasie przygranicznym o szerokości 40 km (wzdłuż granicy północnej z obwodem kaliningradzkim i granicy wschodniej z Litwą, Białorusią i Ukrainą) obejmującym części województw: warmińsko-mazurskiego, podlaskiego, lubelskiego, mazowieckiego i podkarpackiego. Próbkę były pobierane od padłych świń (na podstawie analizy ryzyka) oraz padłych i odstrzelonych dzików. Od lipca 2013 r. na obszarze położonym w strefie I, a od października 2013 r. na obszarze położonym w strefie II i III badania laboratoryjne w kierunku ASF były prowadzone zgodnie z programem wprowadzonym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 17 stycznia 2014 r. w sprawie wprowadzenia programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń oraz poszerzenie wiedzy na temat ryzyka wystąpienia tej choroby na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 115).

W 2014 r. były kontynuowane badania w kierunku ASF, zgodnie z programem wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie wprowadzenia w 2014 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie” (Dz. U. poz. 996).

W kolejnych latach program był realizowany na podstawie:

- 1) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 lutego 2015 r. w sprawie wprowadzenia w 2015 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie” (Dz. U. poz. 316 i 2196);
- 2) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 7 stycznia 2016 r. w sprawie wprowadzenia w 2016 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie” (Dz. U. poz. 70 i 1364);

- 3) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 marca 2017 r. w sprawie wprowadzenia w 2017 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie” (Dz. U. poz. 625);
- 4) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 stycznia 2018 r. w sprawie wprowadzenia w 2018 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie” (Dz. U. poz. 316 i 2195);
- 5) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 marca 2019 r. w sprawie wprowadzenia w 2019 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie” (Dz. U. poz. 598).

Liczba wykonanych badań laboratoryjnych oraz otrzymanych dodatnich wyników tych badań w ramach realizacji programu w latach 2013–2018 została opisana w ust. 6.2.

3. Opis programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie

Program mający na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie, zwany dalej „programem”, przewiduje zastosowanie środków, których celem jest wzmocnienie ochrony terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed ASF.

W związku z niekorzystnym rozwojem sytuacji związanej z ASF w państwach graniczących od wschodu i południa z Rzeczpospolitą Polską oraz w krajach bałkańskich, program przewiduje monitorowanie ASF zarówno u dzików, jak i u świń w celu skutecznego przeciwdziałania rozprzestrzenieniu się ASF na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i Unii Europejskiej oraz określa środki zwalczania ASF.

Program będzie realizowany w 2020 r. i stanowi kontynuację programu realizowanego na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 marca 2019 r. w sprawie wprowadzenia w 2019 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie”.

Zgodnie z art. 41 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2018 r. poz. 1967, z późn.

zm.) ASF należy do chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Zgodnie z art. 57 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej program jest wprowadzany w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw rolnictwa, po jego zatwierdzeniu przez Komisję Europejską.

W programie określa się tzw. obszar wolny, obszar ochronny oraz obszary występowania ASF, które obejmują obszar objęty ograniczeniami i zagrożeniami. Zgodnie z dokumentem roboczym Komisji Europejskiej „Strategiczne podejście do zarządzania afrykańskim pomorem świń w UE” (SANTE/7113/2015-Rev-11) na wyżej wymienionych obszarach będą prowadzone między innymi następujące działania:

- 1) redukcja populacji dzików prowadzona zarówno przez polowania, jak i odstrzał sanitarny;
- 2) skierowane na zwiększenie udziału samicy dzika w obniżaniu populacji tego gatunku zwierząt;
- 3) utrzymanie zakazu dokarmiania dzików.

Szacowane ogólne koszty realizacji programu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w 2020 r. wyniosą 133 192 467,85 zł netto (30 972 912,96 euro). Z ogólnej sumy szacowanych kosztów programu Rzeczpospolita Polska będzie występowała do Komisji Europejskiej z wnioskiem o współfinansowanie ze środków Unii Europejskiej programu w odniesieniu do kosztów kwalifikowalnych w wysokości 18 627 339,45 zł (4 331 440,26 euro). Wszystkie szacunkowe koszty programu zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w projekcie ustawy budżetowej na rok 2020, w ramach limitu wydatków odpowiednich części budżetowych.

Szacunkowe koszty realizacji programu w 2020 r., wyrażone w złotych, zostały przeliczone na euro według prognozowanego kursu euro zawartego w wytycznych Ministra Finansów dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw – aktualizacja październik 2019 r.

Finansowanie programu odbywa się ze środków budżetowych określonych w części 83 – rezerwa celowa, dział 758 – różne rozliczenia, rozdział 75818 – rezerwy ogólne i celowe poz. 12 przeznaczonej na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt (w tym finansowanie programów zwalczania), badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach

zwierząt, produktach pochodzenia zwierzęcego i paszach, finansowanie zadań zleconych przez Komisję Europejską oraz dofinansowanie kosztów realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej, w tym na wypłatę wynagrodzeń dla lekarzy wyznaczonych na podstawie art. 16 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, lub poz. 8 w części podlegającej refundacji ze środków Unii Europejskiej oraz środków budżetowych określonych w części 85 – budżety wojewodów, dział 010 – rolnictwo i łowiectwo, rozdział 01022 – zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego.

3.1. Cel programu

Celem programu jest wzmocnienie ochrony terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i terytorium Unii Europejskiej przed rozprzestrzenianiem się wirusa ASF. Program obejmuje działania nakierowane na zwalczanie oraz zapobieganie rozprzestrzenianiu się wirusa ASF, w tym:

- 1) badania laboratoryjne w kierunku ASF przeprowadzane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w tym pobieranie próbek i ich transport;
- 2) zakup kontenerów chłodniczych do przetrzymywania tusz odstrzelonych dzików oraz zakup wag hakowych;
- 3) zwrot kosztów pozyskiwania samic przelatek i starszych samic dzika w ramach odstrzału sanitarnego na obszarze ochronnym, obszarze objętym ograniczeniami, obszarze zagrożenia oraz na innych obszarach, na których jest prowadzony odstrzał sanitarny;
- 4) finansowanie pozyskiwania wszystkich dzików w ramach polowań na obszarze ochronnym, obszarze objętym ograniczeniami, obszarze zagrożenia oraz finansowanie pozyskiwania samic przelatek i starszych samic dzika na obszarze wolnym od ASF;
- 5) ubój lub zabicie świń na obszarze zagrożenia, obszarze objętym ograniczeniami lub obszarze ochronnym, o którym mowa w ust. 3.2.1 – w przypadku wystąpienia ASF u dzików (na podstawie art. 44 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt);
- 6) działania powiatowego lekarza weterynarii – po otrzymaniu zawiadomienia o podejrzeniu wystąpienia ASF – przeprowadzane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 7) pobieranie próbek do badań laboratoryjnych w kierunku ASF lub przeprowadzanie kontroli gospodarstw w zakresie spełniania wymagań związanych z bioasekuracją przez

- powiatowego lekarza weterynarii na obszarze zagrożenia, obszarze objętym ograniczeniami lub obszarze ochronnym, o których mowa w ust. 3.2.1;
- 8) finansowanie bezpiecznego usuwania zwłok padłych dzików lub ich szczątków na obszarze ochronnym, obszarze objętym ograniczeniami i obszarze zagrożenia oraz na obszarze wolnym, znalezionych na gruntach należących do osób fizycznych;
 - 9) unieszkodliwienie tusz dzików pozyskanych w ramach polowań lub odstrzału sanitarnego, które nie mogą być zagospodarowane przez myśliwych, na obszarze zagrożenia, obszarze objętym ograniczeniami oraz obszarze ochronnym;
 - 10) wypłatę środków za zgłoszenie znalezienia zwłok dzików padłych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 11) wzmocnienie środków bioasekuracji na drogowych przejściach granicznych z Federacją Rosyjską, Białorusią i Ukrainą;
 - 12) dofinansowanie odłowu dzików zgodnie z art. 45 ust. 1 pkt 8g albo art. 46 ust. 3 pkt 8h ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, a także uśmiercenia oraz transportu, unieszkodliwiania zwłok odłowionych i uśmierconych dzików oraz obsługę i utrzymanie w dobrym stanie technicznym odłowni żywołownych;
 - 13) finansowanie zbudowania i umieszczenia w terenie odłowni żywołownych do odłowu dzików;
 - 14) dofinansowanie organizowanych w ramach Wojewódzkich Centrów Zarządzania Kryzysowego akcji poszukiwania padłych dzików w zakresie zapewnienia:
 - a) sprzętu i materiałów do właściwej bioasekuracji oraz
 - b) sprzętu i materiałów do pobierania próbek do badań, oraz
 - c) zwrotu kosztów dojazdu na miejsce poszukiwań, posiłków i napojów, oraz
 - d) środków ochrony przeciw owadom;
 - 15) prowadzenie przez Inspekcję Weterynaryjną kampanii informacyjnej dla podmiotów:
 - a) prowadzących działalność nadzorowaną związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego i pasz, a także rolników, myśliwych, władz samorządowych, straży, inspekcji i innych służb oraz społeczeństwa, obejmującej rozpowszechnienie informacji o:
 - zagrożeniu ASF w taki sposób, aby te podmioty niezwłocznie zawiadamiały o podejrzeniu wystąpienia ASF zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt i sposobie zawiadamiania właściwych organów o podejrzeniu wystąpienia ASF,

- objawach zakażenia wirusem ASF,
 - ryzyku, jakie niesie wprowadzanie produktów wieprzowych do gospodarstwa, w którym są utrzymywane świnie, w tym w szczególności wprowadzanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej produktów pochodzenia wieprzowego spoza tego terytorium,
 - metodach bezpiecznego unieszkodliwiania padłych dzików lub dopuszczalnych sposobach zagospodarowania odstrzelonych dzików,
 - obowiązku zawiadamiania organów Inspekcji Weterynaryjnej o każdym przypadku znalezienia padłego dzika,
 - wymaganiach dotyczących bioasekuracji,
- b) świadczących usługi z zakresu przewozu osób, w tym operatorów portów lotniczych i portów morskich, oraz dla operatorów biur podróży i podmiotów świadczących usługi pocztowe i kurierskie, mającej na celu przekazanie wiedzy na temat ASF.

3.2. Realizacja programu

Program jest realizowany przez właściwych terytorialnie powiatowych lekarzy weterynarii.

Obowiązki innych podmiotów wskazanych w programie:

- 1) hodowcy świń – przestrzeganie ustalonych w prawie zasad bioasekuracji; zgłaszanie do powiatowych lekarzy weterynarii przemieszczeń świń zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 47 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt; zgłaszanie podejrzenia wystąpienia chorób zwierząt zgodnie z art. 42 ww. ustawy; zgłaszanie do powiatowego lekarza weterynarii ubojów świń na użytek własny w obszarach wymienionych w załączniku do decyzji wykonawczej Komisji 2014/709/UE z dnia 9 października 2014 r. w sprawie środków kontroli w zakresie zdrowia zwierząt w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń w niektórych państwach członkowskich i uchylającej decyzję wykonawczą 2014/178/UE (Dz. Urz. UE L 295 z 11.10.2014, str. 63, z późn. zm.), zwanej dalej „decyzją 2014/709/UE”, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 11a ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2019 r. poz. 824 oraz z 2020 r. poz. 148);
- 2) myśliwi, pracownicy Służby Leśnej i Straży Granicznej – przestrzeganie zasad bioasekuracji podczas odstrzału dzików, zgłaszania powiatowym lekarzom weterynarii padłych dzików, wykonywania odstrzałów sanitarnych dzików zgodnie z

przepisami wydanymi na podstawie art. 45 lub art. 46 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;

- 3) inne podmioty wskazane w programie – przestrzeganie nakazów, zakazów i ograniczeń wydanych zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 47 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

3.2.1. Podział terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na obszary według kryterium zagrożenia wystąpieniem wirusa ASF

Obszar zagrożenia oraz obszar objęty ograniczeniami

Obszar zagrożenia oraz obszar objęty ograniczeniami obejmuje powiaty lub części powiatów na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wymienione odpowiednio w części II i III załącznika do decyzji 2014/709/UE.

Obszar ochronny

Obszar ochronny obejmuje powiaty lub części powiatów na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wymienione w części I załącznika do decyzji 2014/709/UE.

Obszar wolny obejmuje obszary Rzeczypospolitej Polskiej niewymienione w załączniku do decyzji 2014/709/UE.

3.2.2. Kontrola stanu zdrowia świń i pobieranie próbek na obszarach wyznaczonych zgodnie z ust. 3.2.1

Obszar zagrożenia oraz obszar objęty ograniczeniami

Na obszarze zagrożenia oraz obszarze objętym ograniczeniami wprowadza się środki w zakresie zwalczania ASF zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 47 ust. 1, art. 48a ust. 3 i art. 61 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, a także monitorowania zdrowia świń i dzików. W ramach programu posiadacze świń są obowiązani, uwzględniając § 6 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. poz. 344, z późn. zm.), do codziennego kontrolowania stanu zdrowia świń. Ponadto na podstawie § 18 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. z 2018 r.

poz. 290, z późn. zm.) posiadacze świń są obowiązani do informowania urzędowego lekarza weterynarii o każdym przypadku padnięcia świni w gospodarstwie. Zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt posiadacze świń są obowiązani do niezwłocznego zawiadomienia organu Inspekcji Weterynaryjnej albo najbliższego podmiotu świadczącego usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej, albo wójta, burmistrza lub prezydenta miasta o każdym przypadku podejrzenia wystąpienia ASF.

W związku z wystąpieniem ASF na obszarze objętym ograniczeniami oraz obszarze zagrożenia obowiązują nakazy i zakazy określone odpowiednio w § 1 ust. 1 i § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń.

Zgodnie z § 2a rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 października 2010 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji mięsa przeznaczonego na użytek własny (Dz. U. z 2016 r. poz. 885), w przypadku wprowadzenia ograniczeń wynikających z ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt dopuszcza się ubój w gospodarstwie objętym ograniczeniem, jeżeli ograniczenie to zostało wprowadzone w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, lub państwa trzeciego, graniczących z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pod warunkiem że:

- 1) świnię były utrzymywane w tym gospodarstwie co najmniej przez 30 dni przed ubojem;
- 2) świnię te zostaną poddane badaniu przedubojowemu przeprowadzonemu w sposób określony w art. 5 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2019/624 z dnia 8 lutego 2019 r. dotyczącego szczególnych przepisów w dziedzinie przeprowadzania kontroli urzędowych dotyczących produkcji mięsa oraz obszarów produkcyjnych i obszarów przejściowych w odniesieniu do żywych mały zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 (Dz. Urz. UE L 131 z 17.05.2019, str. 1), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 2019/624”;
- 3) mięso pozyskane w wyniku uboju tych świń zostanie poddane badaniu poubojowemu.

W przypadku uboju świń w celu produkcji mięsa na użytek własny próbki do badań laboratoryjnych w kierunku ASF są pobierane przez urzędowego lekarza weterynarii przy

przeprowadzaniu badania przedubojowego świń lub badania poubojowego mięsa z tych świń – w przypadku gdy ubój świń jest dokonywany w gospodarstwie położonym na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej wymienionym w części:

- 1) II załącznika do decyzji 2014/709/UE – jeżeli istnieje podejrzenie wystąpienia afrykańskiego pomoru świń;
- 2) III załącznika do decyzji 2014/709/UE – w każdym przypadku.

W trakcie badania przedubojowego świń lub badania poubojowego mięsa pozyskanego w wyniku uboju świń w rzeźni urzędowy lekarz weterynarii zwraca uwagę na charakterystyczne dla ASF zmiany, a w przypadku podejrzenia wystąpienia ASF – pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku ASF.

Poza działaniami opisanymi powyżej w każdym przypadku zawiadomienia organu Inspekcji Weterynaryjnej przez posiadacza świń o padłej świni lub o podejrzeniu wystąpienia ASF jest przeprowadzane badanie kliniczne świń z pomiarem wewnętrznej ciepłoty ciała oraz badanie sekcyjne padłych świń znajdujących się w stadzie, a w razie konieczności są pobierane próbki do badań laboratoryjnych w kierunku ASF, zgodnie z rozdziałem 4 lit. A załącznika do decyzji Komisji Europejskiej 2003/422/WE z dnia 26 maja 2003 r. zatwierdzającej podręcznik diagnostyczny dotyczący afrykańskiego pomoru świń (Dz. Urz. UE L 143 z 11.06.2003, str. 35 – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 39, str. 59), zwanej dalej „decyzją 2003/422/WE”.

W gospodarstwach, w których są utrzymywane świnię, powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza, przynajmniej raz w roku, kontrolę stanu zdrowia świń wraz z wywiadem lekarsko-weterynaryjnym oraz badanie kliniczne świń z pomiarem wewnętrznej ciepłoty ciała, zgodnie z rozdziałem 4 lit. A załącznika do decyzji 2003/422/WE, oraz kontrolę przestrzegania nakazów i zakazów, o których mowa odpowiednio w § 1, § 1a i § 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, oraz obowiązku, o którym mowa w § 18 ust. 2 tego rozporządzenia, z tym że w przypadku:

- 1) stwierdzenia niewykonania nakazów i zakazów, o których mowa odpowiednio w § 1 ust. 1 pkt 1 i 3–6 oraz § 2 ust. 1, oraz niespełnienia obowiązku, o którym mowa w § 18 ust. 2 tego rozporządzenia, powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza dodatkową kontrolę przestrzegania tych nakazów i zakazów,

kontrolę stanu zdrowia świń wraz z wywiadem lekarsko-weterynaryjnym oraz badanie kliniczne świń z pomiarem wewnętrznej ciepłoty ciała;

- 2) przemieszczania świń z gospodarstw niespełniających wymogów określonych w § 4 ust. 2 pkt 2 lit. b tego rozporządzenia, położonych na obszarze objętym ograniczeniami oraz obszarze zagrożenia, poza te obszary, przemieszczane świnie zostają poddane badaniu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 1 tego rozporządzenia.

Na obszarze zagrożenia oraz obszarze objętym ograniczeniami urzędowy lekarz weterynarii pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku ASF:

- 1) o których mowa w § 18 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, w szczególności od świń:
 - a) padłych, u których nie można wykluczyć zakażenia wirusem ASF,
 - b) które wykazują nietypowe objawy kliniczne, na podstawie których nie jest możliwe postawienie diagnozy,
 - c) mających:
 - objawy chorobowe wraz z gorączką lub
 - gorączkę i objawy zespołu krwotocznego;
- 2) od świń, o których mowa w § 2a ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 października 2010 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji mięsa przeznaczonego na użytek własny – w przypadku gdy ubój świń jest dokonywany w gospodarstwie położonym na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej wymienionym w części:
 - a) II załącznika do decyzji 2014/709/UE – jeżeli istnieje podejrzenie wystąpienia afrykańskiego pomoru świń,
 - b) III załącznika do decyzji 2014/709/UE – w każdym przypadku.

Powiatowy lekarz weterynarii pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku ASF, o których mowa w § 18 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, z każdego dzika znalezionego martwego, w tym ze zwłok dzików ulegających autolizie oraz dzików zabitych w wypadkach komunikacyjnych, na obszarze objętym ograniczeniami oraz na obszarze zagrożenia, a także od każdego dzika odstrzelonego na obszarze objętym ograniczeniami oraz na obszarze zagrożenia,

dostarczonego do położonego na tych obszarach punktu skupu dziczyzny lub zakładu obróbki dziczyzny, lub innego zakładu nadzorowanego przez organ Inspekcji Weterynaryjnej, w którym mogą być przechowywane tusze lub skóry dzików.

W przypadku odstrzelonych dzików niewykazujących żadnych objawów chorobowych dopuszcza się pobieranie próbek do badań laboratoryjnych w kierunku ASF przez myśliwych, którzy zostali przeszkoleni przez powiatowego lekarza weterynarii przy wykorzystaniu wytycznych i ulotek dostarczonych myśliwym oraz kołom łowieckim, w sposób opisany w ust. 3.6.

Każdą tuszę odstrzelonego dzika znakuje się znakiem zawierającym:

- 1) kod województwa;
- 2) kod powiatu;
- 3) kolejny numer;
- 4) numer obwodu łowieckiego.

Myśliwi, pracownicy Służby Leśnej i Straży Granicznej oraz osoby mające kontakt z martwymi dzikami mają obowiązek zgłoszenia organom Inspekcji Weterynaryjnej faktu znalezienia zwłok dzików. Na obszarze objętym ograniczeniami oraz na obszarze zagrożenia myśliwi przekazują, na piśmie, właściwemu powiatowemu lekarzowi weterynarii informację o terminach planowanych polowań lub liczbie polowań w określonym przedziale czasowym oraz o terminach dokonywania odstrzału sanitarnego lub liczbie odstrzałów sanitarnych w określonym przedziale czasowym.

Każdy odstrzelony dzik na obszarze objętym ograniczeniami oraz na obszarze zagrożenia jest niezwłocznie, w całości, niewypatroszony, dostarczany do położonego na tym samym obszarze punktu skupu dziczyzny lub zakładu obróbki dziczyzny, lub innego zakładu nadzorowanego przez organ Inspekcji Weterynaryjnej, w którym mogą być przechowywane tusze lub skóry dzików.

Za dziki pozyskane w ramach polowania dostarczone do punktu skupu lub zakładów, o których mowa powyżej, powiatowy lekarz weterynarii wypłaca dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego, lub dyrektorowi parku narodowego kwotę:

- 1) 650 zł brutto za samice przelatki i dorosłe samice dzika;
- 2) 300 zł brutto za pozostałe dziki.

Powyższa kwota obejmuje w szczególności zryczałtowane koszty:

- 1) polowania i bioasekuracji myśliwego podczas polowania obejmujące transport tuszy dzika w szczelnym pojemniku, dezynfekcji obuwia, ubioru oraz używanego sprzętu przy opuszczaniu łowiska;
- 2) pobrania próbek, transportu upolowanych dzików oraz dojazdu myśliwego – na obszar zagrożenia i obszar objęty ograniczeniami;
- 3) przetrzymywania dzików w kontenerach chłodniczych;
- 4) unieszkodliwienia patrochów dzików.

Inspekcja Weterynaryjna dofinansowuje w pełnej wysokości poniesione koszty unieszkodliwienia tusz dzików, wraz z wszystkimi częściami ciała dzików, które nie zostaną zagospodarowane przez myśliwych, tusz dzików z dodatnim wynikiem badań laboratoryjnych w kierunku ASF oraz tusz przechowywanych z nimi w kontenerze chłodniczym, w tym transportu do przedsiębiorstwa lub zakładu w rozumieniu art. 24 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego i produktów pochodnych, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) (Dz. Urz. UE L 300 z 14.11.2009, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1069/2009”.

Zwrot kosztów za odstrzał sanitarny dzików na obszarze zagrożenia i obszarze objętym ograniczeniami został opisany w rozdziale 3.6.

W punktach skupu i zakładach, o których mowa powyżej, tusze, części ciała i skóry dzików przechowuje się w sposób zapobiegający bezpośredniemu kontaktowi nieprzebadanych tusz, części ciała i skór dzików z surowcami i innymi przedmiotami, które mogą spowodować rozprzestrzenianie się wirusa ASF.

Powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza oględziny tuszy, zwracając uwagę na zmiany chorobowe, które mogą wskazywać na zakażenie wirusem ASF.

Zgodnie z rozporządzeniem nr 1069/2009:

- 1) wszystkie znalezione zwłoki dzików,
- 2) wszystkie tusze wraz z wszystkimi częściami ciała odstrzelonych dzików, w tym sierść i skóra, w odniesieniu do których uzyskano dodatni wynik badania laboratoryjnego w kierunku ASF,

3) narogi i patrochy oraz inne części ciała odstrzelonego chorego dzika

– na obszarze zagrożenia oraz na obszarze objętym ograniczeniami są kwalifikowane jako materiał kategorii 1 oraz podlegają usunięciu i przetworzeniu zgodnie z art. 12 rozporządzenia nr 1069/2009 lub zgodnie z odstępstwem przewidzianym w art. 19 rozporządzenia nr 1069/2009.

Patrochy odstrzelonego dzika na obszarze objętym ograniczeniami oraz obszarze zagrożenia są kwalifikowane jako materiał kategorii 2 i podlegają usunięciu oraz przetworzeniu zgodnie z art. 13 rozporządzenia nr 1069/2009.

Tusze odstrzelonych dzików na obszarze objętym ograniczeniami oraz na obszarze zagrożenia, bez patrochów, w odniesieniu do których uzyskano ujemne wyniki badania laboratoryjnego w kierunku ASF, a które nie są przeznaczone do spożycia przez ludzi, są kwalifikowane jako materiał kategorii 3 i podlegają usunięciu oraz przetworzeniu zgodnie z art. 14 rozporządzenia nr 1069/2009.

W przypadku wysyłania poza obszar zagrożenia produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego otrzymanych ze świń pochodzących z obszaru zagrożenia stosuje się § 10 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń.

Dzierżawcy, zarządcy obwodów łowieckich i dyrektorzy parków narodowych okresowo, nie rzadziej niż raz na kwartał, sprawdzają rzetelność dokumentowania przez myśliwych wykonywania polowań na dziki na obszarze zagrożenia i obszarze objętym ograniczeniami. Niezwłocznie informują powiatowego lekarza weterynarii o ujawnionych w tym zakresie nieprawidłowościach.

Powiatowy lekarz weterynarii weryfikuje, nie rzadziej niż raz na kwartał, liczbę dzików pozyskanych w ramach polowania, zgłoszonych przez myśliwych z rzeczywistą liczbą tusz tych zwierząt znajdujących się w punktach skupu dziczyzny i innych miejscach ich czasowego przetrzymywania.

Obszar ochronny

Na obszarze ochronnym wprowadza się środki w zakresie zwalczania ASF zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 47 ust. 1, art. 48a ust. 3 i art. 61 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, a także monitorowanie zdrowia świń i dzików. W ramach programu posiadacze świń są

obowiązani, uwzględniając § 6 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej, do codziennego kontrolowania stanu zdrowia świń. Ponadto na podstawie § 18 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń posiadacze świń są obowiązani do informowania urzędowego lekarza weterynarii o każdym przypadku padnięcia świni w gospodarstwie. Zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt posiadacze świń są obowiązani do niezwłocznego zawiadomienia organu Inspekcji Weterynaryjnej albo najbliższego podmiotu świadczącego usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej albo wójta, burmistrza lub prezydenta miasta o każdym przypadku podejrzenia wystąpienia ASF.

Na obszarze ochronnym obowiązują nakazy określone w § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń i zakazy określone w § 2 ust. 1 tego rozporządzenia.

Zgodnie z § 2a rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 października 2010 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji mięsa przeznaczonego na użytek własny, w przypadku wprowadzenia ograniczeń wynikających z ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt dopuszcza się ubój w gospodarstwie objętym ograniczeniem, jeżeli ograniczenie to zostało wprowadzone w związku z wystąpieniem ASF na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, lub państwa trzeciego, graniczących z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pod warunkiem że świnię były utrzymywane w tym gospodarstwie co najmniej przez 30 dni przed ubojem, a ponadto gdy:

- 1) zostaną poddane badaniu przedubojowemu świń przeprowadzonemu w sposób określony w art. 5 rozporządzenia nr 2019/624;
- 2) mięso pozyskane w wyniku uboju tych świń zostanie poddane badaniu poubojowemu.

Próbki do badania laboratoryjnego w kierunku ASF pobiera się przy przeprowadzaniu badania przedubojowego świń albo badania poubojowego mięsa z tych świń – w przypadku gdy istnieje podejrzenie wystąpienia ASF.

W trakcie badania przedubojowego lub poubojowego w rzeźni lekarz weterynarii zwraca uwagę na charakterystyczne dla ASF zmiany, a w przypadku podejrzenia wystąpienia ASF pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku ASF.

Poza działaniami opisanymi powyżej w każdym przypadku zawiadomienia organu Inspekcji Weterynaryjnej przez posiadacza świń o padłej świni lub o podejrzeniu wystąpienia ASF jest przeprowadzane badanie kliniczne świń z pomiarem wewnętrznej ciepłoty ciała oraz badanie sekcyjne świń znajdujących się w stadzie, a w razie konieczności są pobierane próbki do badań laboratoryjnych w kierunku ASF.

Na obszarze ochronnym powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza w gospodarstwach utrzymujących świnię, przynajmniej raz w roku, kontrolę przestrzegania nakazów i zakazów, o których mowa odpowiednio w § 1, § 1a i § 2, oraz obowiązku, o którym mowa w § 18 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, kontrolę stanu zdrowia świń wraz z wywiadem lekarsko-weterynaryjnym oraz badanie kliniczne świń z pomiarem wewnętrznej ciepłoty ciała. Badanie kliniczne świń jest przeprowadzane zgodnie z rozdziałem 4 lit. A załącznika do decyzji 2003/422/WE. W przypadku stwierdzenia niewykonania nakazów i zakazów, o których mowa odpowiednio w § 1 ust. 1 pkt 1 i 3–6 oraz § 2 ust. 1, oraz niespełnienia obowiązku, o którym mowa w § 18 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza dodatkową kontrolę przestrzegania nakazów i zakazów, o których mowa powyżej, kontrolę stanu zdrowia świń wraz z wywiadem lekarsko-weterynaryjnym oraz badanie kliniczne świń z pomiarem wewnętrznej ciepłoty ciała.

W przypadku przemieszczania świń z gospodarstw położonych na obszarze ochronnym, niespełniających wymagań zawartych w § 8 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa trzeciego, świnię zostają poddane badaniu, o którym mowa w § 8 ust. 2 pkt 3 tego rozporządzenia.

Z obszaru każdego powiatu lub jego części, położonych na obszarze ochronnym, urzędowy lekarz weterynarii pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku ASF:

- 1) o których mowa w § 18 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, w szczególności od świń:
 - a) padłych, u których nie można wykluczyć zakażenia wirusem ASF,
 - b) wykazujących nietypowe objawy kliniczne, na podstawie których nie jest możliwe postawienie diagnozy,
 - c) mających:
 - objawy chorobowe wraz z gorączką lub
 - gorączkę i objawy zespołu krwotocznego;
- 2) od świń, o których mowa w § 2a rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 października 2010 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji mięsa przeznaczonego na użytek własny, w przypadku gdy istnieje podejrzenie wystąpienia ASF.

Powiatowy lekarz weterynarii pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku ASF, o których mowa w § 18 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, z każdego znalezionej martwego dzika, w tym ze zwłok dzików ulegających autolizie oraz dzików zabitych w wypadkach komunikacyjnych, na obszarze ochronnym oraz od każdego dzika odstrzelonego, dostarczonego do położonego na tym obszarze punktu skupu dziczyzny lub zakładu obróbki dziczyzny, lub innego zakładu nadzorowanego przez organ Inspekcji Weterynaryjnej, w którym mogą być przechowywane tusze lub skóry dzików.

W przypadku odstrzelonych dzików, niewykazujących żadnych objawów chorobowych, dopuszcza się pobieranie próbek do badań w kierunku ASF przez myśliwych, którzy zostali przeszkoleni przez powiatowego lekarza weterynarii przy wykorzystaniu wytycznych i ulotek dostarczonych myśliwym oraz kołom łowieckim, w sposób opisany w ust. 3.6.

Każdą tuszę odstrzelonego dzika znakuje się znakiem zawierającym:

- 1) kod województwa;
- 2) kod powiatu;

- 3) kolejny numer;
- 4) numer obwodu łowieckiego.

Myśliwi, pracownicy Służby Leśnej i Straży Granicznej oraz osoby mające kontakt z martwymi dzikami mają obowiązek zgłoszenia organom Inspekcji Weterynaryjnej faktu znalezienia zwłok dzików.

Każdy odstrzelony dzik na obszarze ochronnym jest niezwłocznie dostarczany do położonego na tym samym obszarze punktu skupu dziczyzny lub zakładu obróbki dziczyzny, lub innego zakładu nadzorowanego przez organ Inspekcji Weterynaryjnej, w którym mogą być przechowywane tusze lub skóry dzików.

Za dziki pozyskane w ramach polowania, dostarczone do punktu skupu lub zakładów, o których mowa powyżej, powiatowy lekarz weterynarii wypłaca dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego, lub dyrektorowi parku narodowego kwotę:

- 1) 650 zł brutto – za samice przelatki i starsze samice dzika;
- 2) 300 zł brutto – za pozostałe dziki.

Powyższa kwota obejmuje w szczególności zryczałtowane koszty:

- 1) polowania i bioasekuracji myśliwego podczas polowania obejmujące transport tuszy dzika w szczelnym pojemniku, dezynfekcji obuwia, ubioru oraz używanego sprzętu przy opuszczaniu łowiska;
- 2) pobrania próbek, transportu upolowanych dzików oraz dojazdu myśliwego na obszar ochronny;
- 3) przetrzymywania tusz dzików w kontenerach chłodniczych;
- 4) unieszkodliwianiu patrochów dzików.

Inspekcja Weterynaryjna finansuje w pełnej wysokości poniesione koszty unieszkodliwienia tusz dzików, wraz z wszystkimi częściami ciała dzików, które nie zostaną zagospodarowane przez myśliwych, tusz dzików z dodatnim wynikiem badań laboratoryjnych w kierunku ASF oraz tusz przechowywanych z nimi w kontenerze chłodniczym, w tym transportu do przedsiębiorstwa lub zakładu w rozumieniu art. 24 rozporządzenia nr 1069/2009.

W punktach skupu i zakładach, o których mowa powyżej, tusze, części ciała i skóry dzików przechowuje się w sposób zapobiegający bezpośredniemu kontaktowi

nieprzebadanych tusz, części ciała i skór dzików z surowcami i innymi przedmiotami, które mogą spowodować rozprzestrzenianie się wirusa ASF.

Powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza oględziny tuszy, zwracając uwagę na zmiany chorobowe, które mogą wskazywać na zakażenie wirusem ASF.

Zgodnie z rozporządzeniem nr 1069/2009:

- 1) wszystkie znalezione zwłoki dzików,
- 2) wszystkie tusze wraz ze wszystkimi częściami ciała odstrzelonych dzików, w tym sierść i skóra, w przypadku których uzyskano dodatni wynik badania laboratoryjnego w kierunku ASF,
- 3) narogi i patrochy oraz inne części ciała odstrzelonego chorego dzika

– na obszarze ochronnym są kwalifikowane jako materiał kategorii 1 i podlegają usunięciu oraz przetworzeniu zgodnie z art. 12 lub art. 19 rozporządzenia nr 1069/2009 lub zgodnie z odstępstwem przewidzianym w art. 19 rozporządzenia nr 1069/2009.

Patrochy odstrzelonego dzika na obszarze ochronnym, w przypadku gdy uzyskano ujemny wynik badania laboratoryjnego w kierunku ASF, są kwalifikowane jako materiał kategorii 2 i podlegają usunięciu oraz przetworzeniu zgodnie z art. 13 rozporządzenia nr 1069/2009.

Tusze odstrzelonych dzików na obszarze ochronnym, bez patrochów, w przypadku gdy uzyskano ujemny wynik badania laboratoryjnego w kierunku ASF, a które nie są przeznaczone do spożycia przez ludzi, są kwalifikowane jako materiał kategorii 3 i podlegają usunięciu oraz przetworzeniu zgodnie z art. 14 rozporządzenia nr 1069/2009.

Dzierżawcy i zarządcy obwodów łowieckich okresowo, nie rzadziej niż raz na kwartał, sprawdzają rzetelność dokumentowania przez myśliwych wykonywania polowań na dziki na obszarze ochronnym oraz niezwłocznie informują powiatowego lekarza weterynarii o ujawnionych w tym zakresie nieprawidłowościach.

Powiatowy lekarz weterynarii weryfikuje, nie rzadziej niż raz na kwartał, liczbę dzików pozyskanych w ramach polowania zgłoszonych przez myśliwych z rzeczywistą liczbą tusz tych zwierząt znajdujących się w punktach skupu dziczyzny i innych miejscach ich czasowego przetrzymywania.

Obszar wolny od ASF

Za dziki pozyskane w ramach polowania na obszarze wolnym od ASF powiatowy lekarz weterynarii wypłaca dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego, lub dyrektorowi parku narodowego kwotę 650 zł brutto – za samice przelatki i starsze samice dzika.

Powyższa kwota obejmuje w szczególności zryczałtowane koszty:

- 1) polowania i bioasekuracji myśliwego podczas polowania obejmujące transport tuszy dzika w szczelnym pojemniku, dezynfekcji obuwia, ubioru oraz używanego sprzętu przy opuszczaniu łowiska;
- 2) pobierania próbek do badań laboratoryjnych od dzików wykazujących objawy chorobowe przed odstrzałem;
- 3) unieszkodliwienia tusz dzików, o których mowa w pkt 2, wraz ze wszystkimi częściami ciała odstrzelonych dzików, w tym transportu do przedsiębiorstwa lub zakładu w rozumieniu art. 24 rozporządzenia nr 1069/2009.

Dzierżawcy, zarządcy obwodów łowieckich i dyrektorzy parków narodowych okresowo, nie rzadziej niż raz na kwartał, sprawdzają rzetelność dokumentowania przez myśliwych wykonywania polowań na samice przelatki i starsze samice dzika na obszarze wolnym od ASF i niezwłocznie informują powiatowego lekarza weterynarii o ujawnionych w tym zakresie nieprawidłowościach.

Powiatowy lekarz weterynarii weryfikuje, nie rzadziej niż raz na kwartał, liczbę samic przelatek i starszych samic dzika pozyskanych w ramach polowania zgłoszonych przez myśliwych z rzeczywistą liczbą tusz tych zwierząt znajdujących się w punktach skupu dziczyzny i innych miejscach ich czasowego przetrzymywania.

Na obszarze wolnym od ASF próbki do badań laboratoryjnych w kierunku ASF są pobierane przez powiatowego lekarza weterynarii w następujących przypadkach:

- 1) od świń – po otrzymaniu zawiadomienia o podejrzeniu wystąpienia ASF w gospodarstwie, zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, przy czym za podejrzone uważa się gospodarstwo w przypadkach określonych w rozdziale III załącznika do decyzji 2003/422/WE; w celu potwierdzenia lub wykluczenia wystąpienia ASF w gospodarstwie próbki do badań laboratoryjnych pobiera się na zasadach określonych w rozdziale IVA załącznika do tej decyzji;

2) od każdego znalezionej martwego dzika, w tym ze zwłok dzików ulegających autolizie oraz dzików zabitych w wypadkach komunikacyjnych, i z każdego odstrzelonego dzika wykazującego objawy chorobowe wskazujące na możliwość zakażenia wirusem ASF.

W przypadku podejrzenia wystąpienia ASF w gospodarstwie zastosowanie mają przepisy § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń.

3.2.3. Rodzaj próbek pobieranych do badań laboratoryjnych w kierunku ASF, przesyłanie próbek do badań laboratoryjnych w kierunku ASF oraz wykonywanie badań laboratoryjnych

Rodzaj próbek pobieranych do badań laboratoryjnych w kierunku ASF od żywych, padłych lub poddanych ubojowi świń oraz znalezionych martwych lub odstrzelonych dzików, a także od dzików odłowionych, jest określony w rozdziale V lit. B załącznika do decyzji 2003/422/WE.

Od żywych świń i odstrzelonych dzików do badania laboratoryjnego w kierunku ASF pobiera się próbki krwi, a od padłych lub poddanych ubojowi świń i znalezionych martwych dzików – narządy wewnętrzne, w szczególności: migdałki, węzły chłonne (żołądkowe, wątrobowe, podzuchwowe, zagardłowe), śledzionę, nerki, tkankę płucną lub – jeżeli to możliwe – krew. W przypadku zwłok dzików ulegających autolizie do badania laboratoryjnego w kierunku ASF pobiera się kość długą lub mostek.

Próbki pobrane od żywych, padłych lub poddanych ubojowi świń bada się metodą qRT – PCR, a gdy wynik badania laboratoryjnego przeprowadzonego metodą qRT – PCR jest dodatni, przeprowadza się również badanie metodą ELISA. Na obszarze zagrożenia, obszarze objętym ograniczeniami oraz obszarze ochronnym, w przypadku gdy podejrzewa się, że w stadzie jest świnia chronicznie zakażona wirusem ASF, próbki bada się metodą ELISA. Próbki pobrane:

- 1) w ognisku ASF wyznaczonym zgodnie z § 4 ust. 1,
- 2) w gospodarstwach kontaktowych zgodnie z § 6 ust. 2,
- 3) zgodnie z § 10 ust. 1 pkt 2 i § 12 ust. 4 pkt 2

– rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń bada się metodą qRT – PCR oraz metodą ELISA.

Na obszarze zagrożenia oraz obszarze objętym ograniczeniami próbki pobrane od znalezionych martwych lub odstrzelonych dzików bada się metodą qRT – PCR oraz – jeżeli jest możliwe pobranie próbek krwi – metodą ELISA.

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej położonym poza obszarem zagrożenia i obszarem objętym ograniczeniami znalezione martwe oraz odstrzelone (jeżeli dotyczy) dziki bada się metodą qRT – PCR.

Próbki pobrane od dzików odłowionych bada się metodą qRT – PCR oraz metodą ELISA, w zależności od obszaru, na którym zostały odłowione.

W przypadku podejrzenia uzyskania fałszywie dodatniego lub uzyskania wątpliwego wyniku badania metodą ELISA przeprowadza się badanie serologiczne potwierdzające metodą IB lub IPT.

Wszystkie badania laboratoryjne w kierunku ASF przeprowadzane w ramach programu są wykonywane w laboratoriach wyznaczonych przez Głównego Lekarza Weterynarii zgodnie z art. 25 ust. 3 i 5 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1557).

3.2.4. Inne działania podejmowane w związku z zagrożeniem wystąpienia lub wystąpieniem ASF u dzików

Po stwierdzeniu ASF u dzika powiatowy lekarz weterynarii zarządza środki zwalczania ASF, zgodnie z przepisami o zwalczaniu afrykańskiego pomoru świń wydanymi na podstawie art. 47 ust. 1, art. 48a ust. 3 i art. 61 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Powiatowy lekarz weterynarii w gospodarstwach położonych w wyznaczonym obszarze o promieniu 10 km wokół stwierdzonego przypadku ASF u dzika może:

- 1) przeprowadzić badanie kliniczne świń;
- 2) dokonać indywidualnego oznakowania świń;
- 3) pobrać od świń próbki do badań laboratoryjnych w kierunku ASF;
- 4) nakazać ubój lub zabicie świń na podstawie art. 44 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, po przeprowadzeniu analizy ryzyka uwzględniającej w szczególności:
 - a) sytuację epizootyczną, w szczególności występowanie ASF u dzików,

- b) zagęszczenie populacji dzika na danym terenie,
- c) poziom bioasekuracji gospodarstwa.

W przypadku zagrożenia wystąpienia lub wystąpienia ASF u dzików powiatowy lekarz weterynarii może:

- 1) zarządzić zorganizowane poszukiwanie padłych dzików;
- 2) zarządzić odstrzał sanitarny dzików;
- 3) nakazać odlów dzików w celu ich uśmiercenia.

3.3. Wzmocnienie środków bioasekuracji na drogowych przejściach granicznych z Federacją Rosyjską, Białorusią i Ukrainą

Na drogowych przejściach granicznych z Federacją Rosyjską, Białorusią i Ukrainą podejmuje się następujące środki bioasekuracji:

- 1) wyłożenie mat dezynfekcyjnych, a także stałe utrzymywanie tych mat w stanie zapewniającym skuteczne działanie środka dezynfekcyjnego;
- 2) oczyszczanie i dezynfekcję środków transportu przeznaczonych do przewozu zwierząt wjeżdżających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z decyzją wykonawczą Komisji 2013/426/UE z dnia 5 sierpnia 2013 r. w sprawie środków mających na celu zapobieżenie wprowadzaniu do Unii wirusa afrykańskiego pomoru świń z niektórych państw trzecich lub części terytorium państw trzecich, w których potwierdzono obecność ASF, oraz uchylającą decyzję 2011/78/UE (Dz. Urz. UE L 211 z 07.08.2013, str. 5, z późn. zm.).

3.4. Zakup kontenerów chłodniczych do przetrzymywania tusz odstrzelonych dzików oraz zakup wag hakowych

W ramach programu zostanie zakupione:

- 1) do 500 kontenerów chłodniczych do przetrzymywania tusz odstrzelonych dzików, do dnia uzyskania wyniku badania laboratoryjnego w kierunku ASF; umiejscowienie kontenerów chłodniczych ustala dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego w porozumieniu z powiatowym lekarzem weterynarii;
- 2) do 500 wag hakowych do ważenia tusz dzików.

3.5. Przeprowadzenie przez Inspekcję Weterynaryjną kampanii informacyjnej

W ramach realizacji programu publikuje się ulotki:

- 1) dla rolników i podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną, związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego i pasz, zawierające informacje o:
 - a) ASF i jego objawach,
 - b) sposobie rozprzestrzeniania się ASF,
 - c) postępowaniu posiadacza zwierząt w przypadku podejrzenia wystąpienia lub wystąpienia ASF,
 - d) przysługujących odszkodowaniach za świnie poddane ubojowi, zabite lub padłe w wyniku zastosowania zabiegów nakazanych przez organy Inspekcji Weterynaryjnej,
 - e) zasadach bioasekuracji,
 - f) zakazie karmienia świń odpadami gastronomicznymi,
 - g) unieszkodliwianiu zwłok świń oraz zasadach przeprowadzania oczyszczania i odkażania w gospodarstwach;
- 2) dla myśliwych – zawierające informacje o:
 - a) ASF i jego objawach,
 - b) sposobie postępowania myśliwego z tuszą dzika po polowaniu lub odstrzale sanitarnym, w tym o sposobie pobierania próbek do badań laboratoryjnych w kierunku ASF od dzików odstrzelonych, niewykazujących żadnych objawów chorobowych,
 - c) zabezpieczeniu środków transportu przeznaczonych do transportu odstrzelonych dzików w sposób minimalizujący ryzyko rozprzestrzenienia się wirusa ASF.

Dystrybucja ulotek odbywa się za pośrednictwem organów Inspekcji Weterynaryjnej. Ulotki dystrybuuje się na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podczas wykonywanych kontroli podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego i pasz oraz posiadaczy świń (w ramach między innymi wizyt w stadach, w których są utrzymywane świnie). Dodatkowo ulotki dystrybuuje się wśród myśliwych, w kołach łowieckich, wśród sołtysów, wójtów, burmistrzów lub prezydentów miast. Informacje o istniejącym zagrożeniu są przekazywane również przez media w postaci między innymi audycji informacyjnych, w których przekazuje się informacje

na temat ASF oraz ewentualnych dróg rozprzestrzeniania ASF, a także informacje o postępowaniu w przypadku podejrzenia wystąpienia lub wystąpienia ASF, bioasekuracji w gospodarstwie, zakazie karmienia świń odpadami gastronomicznymi, o właściwym zagospodarowaniu zwłok świń oraz postępowaniu z tuszami odstrzelonych dzików i o zasadach polowań oraz odstrzału sanitarnego.

W ramach programu Inspekcja Weterynaryjna przeprowadza akcję informacyjną dla:

- 1) podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego i pasz, rolników i myśliwych oraz innych służb i inspekcji;
- 2) podmiotów świadczących usługi z zakresu przewozu osób, w tym operatorów portów lotniczych i portów morskich oraz operatorów biur podróży i podmiotów świadczących usługi pocztowe i kurierskie.

Celem kampanii informacyjnej jest przekazanie wiedzy o ASF. Tematyka kampanii informacyjnej obejmuje informacje dotyczące między innymi objawów ASF, zgłaszania podejrzeń wystąpienia ASF, postępowania po zgłoszeniu podejrzenia wystąpienia ASF, zasad wypłacania odszkodowań, zasad bioasekuracji w gospodarstwie oraz zasad postępowania myśliwego biorącego udział w polowaniu, mających na celu zapobieżenie rozprzestrzenianiu się wirusa ASF, zakazu karmienia świń odpadami gastronomicznymi oraz właściwego zagospodarowania zwłok padłych świń oraz zasad wwożenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej żywności zawierającej produkty pochodzenia zwierzęcego.

Akcję informacyjną realizuje się w szczególności przez:

- 1) kolportowanie informacji o zagrożeniach i drogach przenoszenia się wirusa ASF;
- 2) współpracę z mediami w zakresie tematyki związanej z ASF;
- 3) publikowanie informacji na stronach internetowych Inspekcji Weterynaryjnej w zakresie tematyki związanej z ASF.

3.6. Odstrzał sanitarny dzików

Zgodnie z art. 45 ust. 1 pkt 8 i art. 46 ust. 3 pkt 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt powiatowy lekarz weterynarii albo wojewoda nakazuje dzierżawcom lub zarządcom obwodów łowieckich wykonanie odstrzału sanitarnego dzików.

Zgodnie z art. 47a ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczania chorób zakaźnych zwierząt na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020 r. poz. 55), lub otulinach w rozumieniu tej ustawy powiatowy lekarz weterynarii albo wojewoda nakazuje Polskiemu Związkowi Łowieckiemu wykonanie odstrzału sanitarnego dzików.

Zgodnie z art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt minister właściwy do spraw rolnictwa może zarządzić odstrzał sanitarny na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części.

Wysokości stawek wypłacanych za dzika odstrzelonego w ramach odstrzału sanitarnego są określone w przepisach wydanych na podstawie art. 47a ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Dzierżawcy, zarządcy obwodów łowieckich i dyrektorzy parków narodowych okresowo, nie rzadziej niż raz na kwartał, sprawdzają rzetelność dokumentowania przez myśliwych wykonywania odstrzału sanitarnego na obszarze ochronnym, obszarze zagrożenia, obszarze objętym ograniczeniami i obszarze wolnym od ASF oraz niezwłocznie informują powiatowego lekarza weterynarii o ujawnionych w tym zakresie nieprawidłowościach.

Powiatowy lekarz weterynarii weryfikuje, nie rzadziej niż raz na kwartał, liczbę dzików odstrzelonych w ramach odstrzału sanitarnego zgłaszanych przez myśliwych z rzeczywistą liczbą tusz tych zwierząt znajdujących się w punktach skupu dziczyzny i innych miejscach ich czasowego przetrzymywania na obszarze ochronnym, obszarze zagrożenia i obszarze objętym ograniczeniami.

3.7. Zgłaszanie znalezienia zwłok padłych dzików

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej myśliwi oraz pracownicy Służby Leśnej mogą przeprowadzać poszukiwanie padłych dzików. W przypadku zgłoszenia organom Inspekcji Weterynaryjnej znalezienia zwłok dzika innych niż dzika zabitego w wypadku komunikacyjnym, od których jest możliwe pobranie próbek do badań laboratoryjnych, powiatowy lekarz weterynarii wypłaca dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego, lub dyrektorowi parku narodowego, lub zarządcy lasów miejskich kwotę:

- 1) 200 zł brutto – za znalezione zwłoki dzika na obszarze ochronnym, obszarze objętym ograniczeniami i obszarze zagrożenia;
- 2) 100 zł brutto – za znalezione zwłoki dzika na pozostałym obszarze kraju.

Osoba dokonująca zgłoszenia osobiście wskazuje miejsce, w którym znajdują się zwłoki dzika, lub przekazuje informacje umożliwiające odnalezienie tych zwłok.

3.8. Bezpieczne usuwanie zwłok padłych dzików

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zwłoki dzików padłych muszą być bezpiecznie usuwane.

Powiatowy lekarz weterynarii może finansować bezpieczne usunięcie zwłok padłych dzików na obszarze ochronnym, obszarze objętym ograniczeniami i obszarze zagrożenia. Finansowanie obejmuje dojazd na miejsce znalezienia zwłok dzika, załadunek, transport do wskazanego miejsca i unieszkodliwienie tych zwłok zarówno w zakładzie utylizacyjnym, jak i na miejscu ich znalezienia.

Powiatowy lekarz weterynarii może finansować bezpieczne usunięcie zwłok padłych dzików na obszarze wolnym, jeżeli zwłoki zostały znalezione na gruntach należących do osób fizycznych. Finansowanie obejmuje dojazd na miejsce znalezienia zwłok dzika, załadunku, transportu do wskazanego miejsca oraz unieszkodliwienie tych zwłok zarówno w zakładzie utylizacyjnym, jak i na miejscu ich znalezienia.

W przypadku nieznaalezienia zwłok padłych dzików na miejscu ich aktywnego poszukiwania podmiotowi świadczącymi usługi w zakresie unieszkodliwiania zwłok padłych dzików przysługuje dofinansowanie kosztów dojazdu.

3.9. Zakaz dokarmiania dzików

Na obszarze całego kraju zakazuje się dokarmiania dzików.

3.10. Finansowanie odłowu dzików, ich uśmiercenia, transportu i unieszkodliwiania zwłok

Powiatowy lekarz weterynarii w przypadku wydania nakazu przeprowadzenia odłowu dzików, a następnie ich uśmiercenia oraz transportu zwłok i unieszkodliwienia zwłok uśmierconych dzików wypłaca wykonawcy tego nakazu kwotę w wysokości 700 zł brutto za dzika, niezależnie od płci i masy ciała zwierzęcia.

Powiatowy lekarz weterynarii w przypadku wydania nakazu przeprowadzenia odłowu dzików, a następnie ich uśmiercenia oraz transportu zwłok i unieszkodliwienia zwłok uśmierconych dzików może:

- 1) dokonać zwrotu faktycznie poniesionych kosztów na budowę odłowni żywołownych;
- 2) dofinansować poniesienie kosztów obsługi i utrzymania w dobrym stanie technicznym odłowni żywołownych.

3.11. Dofinansowanie zorganizowanych poszukiwań padłych dzików

Powiatowy lekarz weterynarii w przypadku przeprowadzania organizowanych w ramach Wojewódzkich Centrów Zarządzania Kryzysowego akcji poszukiwania dzików może dofinansować te działania w zakresie zapewnienia:

- 1) sprzętu i materiałów do właściwej bioasekuracji;
- 2) sprzętu i materiałów do pobierania próbek do badań;
- 3) zwrotu kosztów dojazdu na miejsce poszukiwań zwłok padłych dzików, posiłków i napojów oraz środków ochrony przeciw owadom dla osób uczestniczących w poszukiwaniach.

4. Środki przewidziane programem

4.1. Podsumowanie środków przewidzianych programem

Działania podejmowane w związku z realizacją programu:

2020 r.

kontrola, nadzór

badania

inne (np. środki bioasekuracji, kampania informacyjna, szkolenia, ubój lub zabicie świń, odstrzał sanitarny, polowanie na dorosłe samice dzika i odstrzał selektywny dorosłych samiec dzika).

4.2. Władza centralna odpowiedzialna za nadzór i koordynację realizowanego programu

Zgodnie z art. 57 ust. 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt Główny Lekarz Weterynarii nadzoruje realizację programu. W przypadku programu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej Główny Lekarz Weterynarii informuje Komisję Europejską o postępach w jego realizacji zgodnie z art. 14 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 652/2014 z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiającego przepisy w zakresie zarządzania wydatkami odnoszącymi się do łańcucha żywnościowego, zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt oraz dotyczącego

zdrowia roślin i materiału przeznaczonego do reprodukcji roślin, zmieniającego dyrektywy Rady 98/56/WE, 2000/29/WE i 2008/90/WE, rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 178/2002, (WE) nr 882/2004 i (WE) nr 396/2005, dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 oraz uchylającego decyzje Rady 66/399/EWG, 76/894/EWG i 2009/470/WE (Dz. Urz. UE L 189 z 27.06.2014, str. 1, z późn. zm.).

4.3. Opis i określenie obszarów geograficznych i administracyjnych, na których program będzie realizowany

Program wprowadza się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Program jest realizowany na obszarze 16 województw obejmujących 314 powiatów oraz 66 miast na prawach powiatów.

Mapa 1. Podział administracyjny Rzeczypospolitej Polskiej

4.4. Opis środków przewidzianych w programie

4.4.1. Powiadomienie o podejrzeniu wystąpienia ASF

Zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt w przypadku podejrzenia wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt posiadacz zwierząt jest obowiązany do niezwłocznego zgłoszenia

podejrzenia wystąpienia ASF. Obowiązek ten realizują również osoby mające kontakt ze zwierzętami, w szczególności przy wykonywaniu obowiązków służbowych lub zawodowych, z tym że lekarz weterynarii wezwany do zwierzęcia w przypadku, gdy podejrzewa wystąpienie choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania, informuje posiadacza zwierzęcia o obowiązkach określonych w art. 42 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt i nadzoruje ich wykonanie do czasu przybycia powiatowego lekarza weterynarii lub osoby przez niego upoważnionej. Zgłoszenia dokonuje się do powiatowego lekarza weterynarii bezpośrednio albo za pośrednictwem najbliższego podmiotu świadczącego usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej lub wójta, burmistrza lub prezydenta miasta. Dodatkowo posiadacz świni informuje urzędowego lekarza weterynarii o każdym przypadku padnięcia świni w gospodarstwie na obszarze zagrożenia, obszarze objętym ograniczeniami oraz obszarze ochronnym, zgodnie z § 18 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń.

4.4.2. Zwierzęta i populacja zwierząt objęte programem

Tabela 1. Liczba stad oraz pogłowie świń, z podziałem uwzględniającym wielkość gospodarstw

województwo	liczba świń						liczba siedzib stad					
	1-10	11-25	26-100	101-500	501-1000	pow. 1000	1-10	11-25	26-100	101-500	501-1000	pow. 1000
dolnośląskie	7 030	11 487	22 165	19 830	6 062	142 741	1 695	704	477	97	10	28
kujawsko-pomorskie	21 269	62 004	238 738	371 541	154 598	391 465	4 577	3 605	4 706	1 797	230	155
lubelskie	49 282	48 980	69 254	134 210	87 663	191 954	12 754	3 079	1 489	568	129	104
lubuskie	3 185	6 851	13 968	19 439	14 190	218 766	706	413	288	83	19	44
łódzkie	39 408	80 211	169 188	312 830	232 183	523 232	8 577	4 839	3 641	1 344	331	249
małopolskie	18 241	29 251	47 079	35 239	17 070	21 311	4 189	1 801	1 044	180	25	6
mazowieckie	47 647	73 950	136 194	261 931	247 120	784 218	10 869	4 527	2 838	1 121	350	377
opolskie	10 241	25 687	94 462	156 111	50 751	134 437	2 207	1 499	1 842	780	74	52
podkarpackie	28 213	32 975	44 796	36 084	14 651	52 808	6 873	2 054	1 000	172	22	15
podlaskie	6 597	8 553	22 801	66 651	75 005	156 137	1 540	542	446	267	108	80
pomorskie	12 223	27 899	77 798	118 560	45 243	382 731	2 600	1 672	1 592	562	67	96
śląskie	9 177	21 222	50 699	60 652	16 630	128 425	1 909	1 270	1 060	304	25	25
świętokrzyskie	15 095	28 892	51 994	58 054	28 587	153 747	3 372	1 790	1 141	272	43	44
warmińsko-mazurskie	4 530	11 343	50 606	134 461	100 872	389 322	957	668	960	600	144	163
wielkopolskie	56 536	160 423	608 088	943 073	498 158	1 283 758	11 816	9 349	11 971	4 498	711	500
zachodniopomorskie	4 662	8 284	13 464	23 052	20 364	527 209	1 069	506	299	93	28	76
SUMA	333 336	638 012	1 711 294	2 751 718	1 609 147	5 482 261	75 710	38 318	34 794	12 738	2 316	2 014

źródło: Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, stan na dzień 31 grudnia 2018 r.

Zgodnie z danymi Polskiego Związku Łowieckiego oraz Dyrekcji Generalnej Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe w roku łowieckim 2018/2019 liczba dzików na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wynosiła około 88 tys. sztuk.

Liczbę dzików w poszczególnych województwach przedstawia tabela 2.

Tabela 2. Liczba dzików w poszczególnych województwach

Województwo	Pogłowie dzików w tys. sztuk
dolnośląskie	19,4
kujawsko-pomorskie	2,6
lubelskie	3,7
lubuskie	5,1
łódzkie	2,9
małopolskie	2,1
mazowieckie	5,3
opolskie	2,4
podkarpackie	2,9
podlaskie	1,9
pomorskie	8,4
śląskie	3,1
świętokrzyskie	2,2
warmińsko-mazurskie	5,1
wielkopolskie	9,8
zachodniopomorskie	10,9
Suma	87,8

źródło: Polski Związek Łowiecki, Dyrekcja Generalna Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, stan marzec 2019 r.

4.4.3. Identyfikacja i rejestracja zwierząt oraz gospodarstw

Podstawa prawna identyfikacji i rejestracji zwierząt oraz gospodarstw:

- 1) ustawa z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2017 r. poz. 1853, z późn. zm.);
- 2) ustawa z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. z 2019 r. poz. 1149, z późn. zm.);
- 3) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 listopada 2007 r. w sprawie sposobu oznakowania bydła, owiec i kóz oraz świń, określenia wzorów znaków identyfikacyjnych oraz wymagań i warunków technicznych kolczyków dla zwierząt gospodarskich (Dz. U. poz. 1635, z późn. zm.).

Numerem identyfikacyjnym świni jest numer siedziby stada, w której zwierzę się urodziło, albo innej siedziby stada, w której zwierzę przebywało powyżej 30 dni. W dokumentacji dotyczącej świń (np. w świadectwie zdrowia) wpisuje się numer ostatniej siedziby stada, w której świnia przebywała powyżej 30 dni, i została w tej siedzibie stada oznakowana.

W przypadku świń urodzonych w danej siedzibie stada posiadacz jest obowiązany oznakować zwierzęta numerem identyfikacyjnym zgodnym z numerem siedziby stada, w której świnie się urodziły, przez założenie na małżowinę uszną kolczyka z tym numerem albo wytatuowanie tego numeru przed opuszczeniem przez zwierzę tej siedziby stada, nie później jednak niż w terminie 30 dni od dnia urodzenia zwierzęcia. Fakt oznakowania świń zgłasza się kierownikowi biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w terminie 7 dni od dnia ich oznakowania, określając liczbę oznakowanych zwierząt.

W przypadku gdy świnia została przemieszczona do innej siedziby stada niż siedziba stada urodzenia i przebywa w tej siedzibie dłużej niż 30 dni, istnieje obowiązek bezzwłocznego dodatkowego oznakowania świni numerem identyfikacyjnym zgodnym z numerem siedziby stada, w której świnia przebywa powyżej 30 dni, przez założenie na małżowinę uszną kolczyka z tym numerem albo wytatuowanie tego numeru.

Zgodnie z art. 20 ust. 2c ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt w przypadku zagrożenia wystąpienia lub wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania i określenia obszaru zapowietrzonego, zagrożonego lub innego obszaru podlegającego ograniczeniom, ustanowionego zgodnie z przepisami o ochronie

zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, w tym zgodnie z przepisami Unii Europejskiej obowiązującymi w tym zakresie, posiadacz świni znajdującej się w siedzibie stada na tym obszarze zgłasza kierownikowi biura Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa fakt oznakowania świni urodzonych w tej siedzibie w terminie 2 dni od dnia oznakowania, określając liczbę oznakowanych zwierząt.

Zgodnie z art. 17 ust. 4 ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt koszty związane z oznakowaniem świń ponosi ich posiadacz.

Dodatkowo świnie objęte oceną wartości użytkowej i hodowlanej zwierząt, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 czerwca 2007 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2017 r. poz. 2132), są oznakowane w sposób umożliwiający ich identyfikację. Sposób oznakowania i identyfikacji świń do celów hodowlanych, w tym świń, określa związek hodowców lub inny podmiot upoważniony przez ministra właściwego do spraw rolnictwa do prowadzenia oceny wartości użytkowej. Świnie do celów hodowlanych znakuje się trwale i indywidualnie, używając kolczyków, identyfikatorów elektronicznych i znaków identyfikacyjnych lub stosując tatuaż.

Indywidualnego oznakowania świń na obszarze zagrożenia, obszarze objętym ograniczeniami oraz obszarze ochronnym dokonuje urzędowy lekarz weterynarii przez założenie kolczyka z kolejnym numerem zwierzęcia w stadzie. Koszty związane z indywidualnym oznakowaniem świń w stadzie są pokrywane z budżetu państwa.

4.4.4. Kwalifikacja zwierząt i stad

Kwalifikacja zwierząt i stad została opisana w ust. 3.2.

4.4.5. Zasady przemieszczania zwierząt

W rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń został określony sposób przemieszczania żywych świń z obszarów i do obszarów wymienionych w części I (obszar ochronny), części II (obszar objęty ograniczeniami) oraz części III (obszar zagrożenia) załącznika do decyzji 2014/709/UE, zarówno na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jak i poza to terytorium.

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej został wprowadzony obowiązek zaopatrywania przemieszczanych świń w świadectwo zdrowia wystawione przez urzędowego lekarza weterynarii na podstawie badania klinicznego świń przeprowadzonego nie wcześniej niż 24 godziny przed przemieszczeniem tych świń.

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 5 lit. b ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej nadzór nad przemieszczaniem zwierząt sprawuje powiatowy lekarz weterynarii.

4.4.6. Zastosowane badania i plany pobierania

Zastosowane badania i plany pobierania próbek do badań zostały opisane w ust. 3.2.

4.4.7. Zastosowanie szczepionki i plany szczepień

Nie dotyczy.

4.4.8. Informacje i ocena dotycząca środków bezpieczeństwa biologicznego (zarządzanie i infrastruktura)

Informacje i ocena dotycząca środków bezpieczeństwa biologicznego zostały opisane w ust. 3.2.2 oraz 3.3.

4.4.9. Środki podejmowane w przypadku uzyskania dodatniego wyniku badania laboratoryjnego w kierunku ASF

Zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń w przypadku stwierdzenia ASF w gospodarstwie powiatowy lekarz weterynarii wyznacza je jako ognisko ASF. Działania podejmowane po wyznaczeniu ogniska ASF zostały określone w § 4 i § 6–10 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń. Działania podejmowane w przypadku wystąpienia ASF u dzików zostały określone w § 18 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń oraz opisane w ust. 3.2.4.

4.4.10. System odszkodowań dla posiadaczy świń poddanych ubojowi lub zabitych

Odszkodowania wypłaca się zgodnie z art. 49 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

4.4.11. Kontrola wdrażania programu i sprawozdawczość

Na podstawie art. 57 ust. 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt Główny Lekarz Weterynarii nadzoruje realizację programu. W przypadku programu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej Główny Lekarz Weterynarii informuje Komisję Europejską o postępach w jego realizacji, zgodnie z art. 14 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 652/2014 z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiającego przepisy w zakresie zarządzania wydatkami odnoszącymi się do łańcucha żywnościowego, zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt oraz dotyczącego zdrowia roślin i materiału

przeznaczonego do reprodukcji roślin, zmieniającego dyrektywy Rady 98/56/WE, 2000/29/WE i 2008/90/WE, rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 178/2002, (WE) nr 882/2004 i (WE) nr 396/2005, dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 oraz uchylającego decyzje Rady 66/399/EWG, 76/894/EWG i 2009/470/WE.

5. Korzyści wynikające z realizacji programu

Przeprowadzenie działań objętych programem przyczyni się do ochrony terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jak również terytorium Unii Europejskiej, przed rozprzestrzenieniem się wirusa ASF. Odpowiednio wczesne wykrycie zakażenia wirusem ASF pozwoli na podjęcie adekwatnych działań zapobiegających jego rozprzestrzenianiu się, a tym samym ograniczenie strat ekonomicznych z tego tytułu.

6. Dane dotyczące rozwoju epidemiologicznego w odniesieniu do ASF w ciągu ostatnich pięciu lat

6.1. Rozwój ASF

W 2014 r. stwierdzono łącznie 30 przypadków ASF u dzików oraz 2 ogniska ASF u świń – wszystkie zlokalizowane w pobliżu granicy z Białorusią na obszarze dwóch powiatów – sokólskiego i białostockiego w województwie podlaskim.

W 2015 r. stwierdzono łącznie 53 przypadki ASF u dzików oraz 1 ognisko ASF u świń – wszystkie zlokalizowane w pobliżu granicy Rzeczypospolitej Polskiej z Białorusią na obszarze trzech powiatów: sokólskiego, białostockiego i hajnowskiego w województwie podlaskim.

W 2016 r. stwierdzono łącznie 80 przypadków ASF u dzików oraz 20 ognisk ASF u świń w następujących województwach: lubelskim, mazowieckim i podlaskim.

W 2017 r. stwierdzono łącznie 741 przypadków ASF u dzików oraz 81 ognisk ASF u świń w następujących województwach: lubelskim, mazowieckim i podlaskim.

W 2018 r. stwierdzono łącznie 2443 przypadki ASF u dzików oraz 109 ognisk ASF u świń w następujących województwach: lubelskim, mazowieckim, podlaskim, podkarpackim i warmińsko-mazurskim.

W 2019 r. stwierdzono łącznie 2477 przypadki ASF u dzików oraz 48 ognisk ASF u świń w następujących województwach: dolnośląskim, lubelskim, lubuskim, mazowieckim, podlaskim, podkarpackim, warmińsko-mazurskim i wielkopolskim.

6.1.1. Dane dotyczące zwierząt

Nie dotyczy.

6.2. Dane rozwarstwione dotyczące badań w ramach nadzoru i badań laboratoryjnych w ostatnich 5 latach

Badania laboratoryjne próbek polegają na:

- 1) badaniu próbek narządów wewnętrznych i krwi świń padłych lub z objawami klinicznymi w całym kraju w ramach monitoringu pasywnego (podejmowanie czynności przez powiatowego lekarza weterynarii w przypadku podejrzenia wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt);
- 2) badaniu próbek krwi od świń zabijanych w ognisku choroby w kierunku wykrycia przeciwciał ASF w ramach dochodzenia epizootycznego;
- 3) badaniu próbek krwi świń w obszarach zapowietrzonym i zagrożonym przy zdejmowaniu restrykcji obowiązujących w tych obszarach w ramach monitoringu aktywnego (podejmowanie czynności przez powiatowego lekarza weterynarii w celu monitorowania, ustalenia prewalencji lub wykluczenia występowania choroby zakaźnej zwierząt);
- 4) badaniu próbek krwi świń:
 - a) poddawanych ubojowi na użytek własny na obszarze wymienionym w części III załącznika do decyzji 2014/709/UE,
 - b) przemieszczanych wewnątrz i poza obszary wymienione w części II i III załącznika do decyzji 2014/709/UE w ramach monitoringu aktywnego;
- 5) badaniu próbek narządów wewnętrznych oraz krwi dzików oraz świniodzików padłych, odstrzelonych oraz zabitych w wypadkach komunikacyjnych w całym kraju w ramach monitoringu pasywnego;
- 6) badaniu próbek krwi odstrzelonych dzików oraz świniodzików na obszarach wymienionych w części I, II i III załącznika do decyzji 2014/709/UE w ramach monitoringu aktywnego;
- 7) badaniu próbek krwi odstrzelonych dzików oraz świniodzików na obszarze wolnym od ASF w przypadku, gdy przyżyciowo lub pośmiertnie zostanie powzięte podejrzenie wystąpienia ASF.

Liczbę próbek do badań oblicza się w sposób określony w decyzji 2003/422/WE.

Użycie odpowiednich metod badań jest opisane w ust. 3.2.3.

Rok: 2018

Region	Gatunek zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem badania laboratoryjnego
Rzeczpospolita Polska	świnie	badanie serologiczne	ELISA	1 602	0
Rzeczpospolita Polska	świnie	inne badanie	PCR	94 332	0
Rzeczpospolita Polska	dziki	badanie serologiczne	ELISA	35 821	392
Rzeczpospolita Polska	dziki	inne badanie	PCR	26 746	3 786
Razem				158 501	

Rok: 2017

Region	Gatunek zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem badania laboratoryjnego
Rzeczpospolita Polska	świnie	badanie serologiczne	ELISA	1 130	81
Rzeczpospolita Polska	świnie	inne badanie	PCR	64 054	439
Rzeczpospolita Polska	dziki	badanie serologiczne	ELISA	14 104	155
Rzeczpospolita Polska	dziki	inne badanie	PCR	14 564	863
Razem				93 852	

Rok: 2016

Region	Gatunek zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem badania laboratoryjnego
Rzeczpospolita Polska	świnie	badanie serologiczne	ELISA	5 601	18
Rzeczpospolita Polska	świnie	inne badanie	PCR	35 961	20
Rzeczpospolita Polska	dziki	badanie serologiczne	ELISA	7 226	34
Rzeczpospolita Polska	dziki	inne badanie	PCR	12 574	97
Razem				61 362	

Rok: 2015

Region	Gatunek zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem badania laboratoryjnego
Rzeczpospolita Polska	świnie	badanie serologiczne	ELISA	315	0
Rzeczpospolita Polska	świnie	inne badanie	PCR	14 484	5
Rzeczpospolita Polska	dziki	badanie serologiczne	ELISA	7 181	12
Rzeczpospolita Polska	dziki	inne badanie	PCR	13 518	70
Razem				35 498	

Rok: 2014

Region	Gatunek zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem badania laboratoryjnego
Rzeczpospolita Polska	świnie	badanie serologiczne	ELISA	1 633	4
Rzeczpospolita Polska	świnie	inne badanie	PCR	13 666	6
Rzeczpospolita Polska	dziki	badanie serologiczne	ELISA	6 370	31
Rzeczpospolita Polska	dziki	inne badanie	PCR	14 412	45
Razem				36 081	

6.3. Dane dotyczące zakażenia

Nie dotyczy.

6.4. Dane dotyczące statusu epizootycznego pod koniec każdego roku

W 2019 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stwierdzono 2477 przypadków ASF u dzików oraz 48 ognisk ASF u świń.

6.5. Dane dotyczące programów szczepień lub leczenia

Nie dotyczy.

6.6. Dane dotyczące dzikiej zwierzyny**6.6.1. Oszacowanie liczebności populacji zwierząt wolno żyjących**

Oszacowanie liczebności populacji zwierząt wolno żyjących zostało opisane w ust. 4.4.2.

6.6.2. Nadzór nad chorobami i inne dane w odniesieniu do zwierząt wolno żyjących

Nie dotyczy.

6.6.3. Dane dotyczące szczepień lub leczenia dzikiej zwierzyny

Nie dotyczy.

7. Założenia programu**7.1. Założenia w zakresie badań laboratoryjnych**

Rok: 2020

Choroba: ASF

Region	Rodzaj badania	Populacja docelowa	Rodzaj próbki	Planowana liczba zwierząt do zbadania	Liczba planowanych badań laboratoryjnych
dolnośląskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	10	10
dolnośląskie	PCR	dziki	krew, narządy	956	812
kujawsko-pomorskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	197	218
kujawsko-pomorskie	PCR	dziki	krew, narządy	786	780
lubelskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	490 682	53976
lubelskie	PCR	dziki	krew, narządy	17 610	10 968
lubelskie	ELISA	świnie domowe	krew, narządy	1 242	329
lubelskie	ELISA	dziki	krew, narządy	11 566	11708
lubelskie	IPT / IB	świnie domowe	krew, narządy	10	10
lubelskie	IPT / IB	dziki	krew, narządy	580	580
lubuskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	30	30
lubuskie	PCR	dziki	krew, narządy	1196	876

łódzkie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	101	105
łódzkie	PCR	dziki	krew, narządy	608	558
małopolskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	10	10
małopolskie	PCR	dziki	krew, narządy	438	500
mazowieckie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	275 738	67 760
mazowieckie	PCR	dziki	krew, narządy	26 332	15 844
mazowieckie	ELISA	świnie domowe	krew, narządy	166	36
mazowieckie	ELISA	dziki	krew, narządy	9 014	18 986
mazowieckie	IPT / IB	świnie domowe	krew, narządy	10	10
mazowieckie	IPT / IB	dziki	krew, narządy	88	194
opolskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	10	10
opolskie	PCR	dziki	krew, narządy	384	276
podkarpackie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	3 644	1 822
podkarpackie	PCR	dziki	krew, narządy	1 934	1 980
podkarpackie	ELISA	świnie domowe	krew, narządy	2 736	2 706
podkarpackie	ELISA	dziki	krew, narządy	1 292	1 240
podkarpackie	IPT / IB	świnie domowe	krew, narządy	10	10
podkarpackie	IPT / IB	dziki	krew, narządy	10	10

podlaskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	164 550	40 743
podlaskie	PCR	dziki	krew, narządy	16 004	6 782
podlaskie	ELISA	świnie domowe	krew, narządy	105	170
podlaskie	ELISA	dziki	krew, narządy	14 332	7 451
podlaskie	IPT / IB	świnie domowe	krew, narządy	10	10
podlaskie	IPT / IB	dziki	krew, narządy	218	114
pomorskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	140	98
pomorskie	PCR	dziki	krew, narządy	1 350	1 092
śląskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	10	10
śląskie	PCR	dziki	krew, narządy	1 300	910
świętokrzyskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	10	10
świętokrzyskie	PCR	dziki	krew, narządy	336	332
świętokrzyskie	ELISA	świnie domowe	krew, narządy	10	10
świętokrzyskie	ELISA	dziki	krew, narządy	102	100
świętokrzyskie	IPT / IB	świnie domowe	krew, narządy	10	10
świętokrzyskie	IPT / IB	dziki	krew, narządy	10	10
warmińsko-mazurskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	40 034	10 856
warmińsko-mazurskie	PCR	dziki	krew, narządy	28 660	9 470

warmińsko-mazurskie	ELISA	świnie domowe	krew, narządy	18	18
warmińsko-mazurskie	ELISA	dziki	krew, narządy	24 832	24 832
warmińsko-mazurskie	IPT / IB	świnie domowe	krew, narządy	10	10
warmińsko-mazurskie	IPT / IB	dziki	krew, narządy	286	286
wielkopolskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	151	125
wielkopolskie	PCR	dziki	krew, narządy	1 684	1 258
zachodniopomorskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	10	10
zachodniopomorskie	PCR	dziki	krew, narządy	1 728	1 554
RAZEM PCR				1 084 633	229 785
RAZEM ELISA				65 415	67 586
RAZEM IPT/IB				1 252	1 254

7.1.1. Założenia w zakresie badań diagnostycznych

Założenia w zakresie badań diagnostycznych zostały opisane w ust. 3.2.

7.1.2. Założenia w zakresie badania stad i zwierząt

Założenia w zakresie badania stad i zwierząt zostały opisane w ust. 3.2.

7.2. Założenia w zakresie kwalifikacji stad i zwierząt

Nie dotyczy.

7.3. Założenia w zakresie szczepień lub leczenia

7.3.1. Założenia w zakresie szczepień lub leczenia

Nie dotyczy.

7.3.2. Założenia w zakresie szczepień lub leczenia dzikiej zwierzyny

Nie dotyczy.

8. Szczegółowa analiza kosztów realizacji programu

8.1. Koszty realizacji programu w 2020 r.

Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Jednostka	Liczba jednostek	Koszt jednostkowy w zł	Kwota całkowita w zł	Koszt jednostkowy w euro	Kwota całkowita w euro	Wniosek o dofinansowanie z funduszy unijnych (tak/nie)
I. Badania								
I.1. Koszt pobierania próbek	świnie	sztuka	983 327	2,28	2 241 985,56	0,53	521 163,31	tak
	różnica między kosztem rzeczywistym i „unit cost”			6,84	6 725 956,68	1,59	1 563 489,93	nie
	dziki padle			84,97	2 130 792,69	19,76	495 521,52	tak
	różnica między kosztem rzeczywistym i „unit cost”		25 077	5,43	136 168,11	1,26	31 597,02	nie
I.2. Koszt badań laboratoryjnych	dziki odstrzelone	sztuka	75 729	33,63	2 546 766,27	7,82	592 200,78	nie
	dziki odłowione	sztuka	500	106,00	53 000	24,65	12 325,00	nie
	test PCR			50,10	11 512 228,50	11,65	2 676 995,25	tak
	różnica między kosztem rzeczywistym i „unit cost”	badanie	229 785	36,14	8 304 429,90	8,40	1 930 194,00	nie

	ELISA	badanie	67 586	25,93	1 752 504,98	6,03	407 543,58	tak
	różnica między kosztem rzeczywistym i „unit cost”			10,38	701 542,68	2,41	162 882,26	nie
	badanie serologiczne potwierdzające (IPT / IB)	badanie	1 254	125,99	157 991,46	29,30	36 742,20	tak
	Środki dezynfekcyjne na przejściach granicznych z Federacją Rosyjską (obwód kaliningradzki), Białorusią i Ukrainą	kg	6 830	36,29	247 860,70	8,44	57 645,20	tak
różnica między kosztem rzeczywistym i „unit cost”	3,57			24 383,10	0,83	5 668,90	nie	
2. Czyszczenie i dezynfekcja	Maty dezynfekcyjne na przejściach granicznych z Federacją Rosyjską (obwód kaliningradzki), Białorusią i Ukrainą	sztuka	3 635	140,31	510 026,85	32,63	118 610,05	nie
	Koszty pracy	godzina	35 330	33,50	1 183 555,00	7,79	275 220,70	nie
3. Badanie kliniczne oraz kontrola bioasekuracji w gospodarstwach na obszarach wymienionych w części I, II i III załącznika do decyzji wykonawczej Komisji 2014/709/UE z dnia 9 października 2014 r.	Koszty dojazdów	km	276 558	0,64	176 997,12	0,15	41 483,70	nie
	Aktywne poszukiwanie dzików padłych na obszarach wymienionych w części I, II i III załącznika do decyzji wykonawczej Komisji 2014/709/UE z dnia 9 października 2014 r.	sztuka	3 000	43,00	129 000,00	10,00	30 000,00	tak
różnica między kosztem rzeczywistym i „unit cost”	119,60			358 800,00	27,81	83 430,00	nie	
4. Inne	Aktywne poszukiwanie dzików padłych poza obszarami wymienionymi w części I, II i III załącznika do decyzji wykonawczej Komisji 2014/709/UE z dnia 9 października 2014 r.	sztuka	1 000	81,30	81 300,00	18,91	18 910,00	nie

Koszty bezpiecznego usuwania zwłok dzików padłych na obszarach wymienionych w części I, II i III załącznika do decyzji wykonawczej Komisji 2014/709/UE z dnia 9 października 2014 r.	sztuka	3 124	143,19	447 325,56	33,30	104 029,20	tak
Koszty bezpiecznego usuwania zwłok dzików padłych na obszarach ochronnym, obszarze objętym ograniczeniami i obszarze zagrożenia	tona	89	3 609,97	321 287,33	839,53	74 718,17	nie
Koszty bezpiecznego usuwania zwłok dzików padłych znalezionych na gruntach osób fizycznych na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej wolnym od ASF	sztuka	1000	270,28	270 280,00	62,86	62 860,00	nie
Dofinansowanie działań w zakresie zapewnienia: – sprzętu i materiałów do właściwej bioasekuracji, – sprzętu i materiałów do pobierania próbek do badań oraz – osób uczestniczących w poszukiwaniach: zwrot kosztów dojazdu na miejsce poszukiwań, posiłków i napojów oraz środków ochrony przeciw owadom podczas zorganizowanych poszukiwań padłych dzików	przeszukanie na 1 osobę	500/10	71,85	359 250,00	16,71	83 550,00	nie
Koszt dojazdu samochodu ciężarowego na miejsce aktywnego poszukiwania padłych dzików w przypadku nieznaalezienia padłych sztuk na obszarach wymienionych w części I, II i III załącznika do decyzji wykonawczej Komisji 2014/709/UE z dnia 9 października 2014 r.	km	1 469	0,32	470,08	0,07	102,83	nie
Polowanie i odstrzał sanitarny samic przelatek i dorosłych samic dzika, w tym dostarczenie ww. dzików do badań laboratoryjnych – na obszarach wymienionych w części I, II i III załącznika do decyzji wykonawczej Komisji 2014/709/UE z dnia 9 października 2014 r.	sztuka	45 438	547,56	24 880 031,28	127,34	5 786 074,92	nie

Polowanie i odstrzał sanitarny dzików innych niż samice przelatki i dorosłe samice dzika, w tym dostarczanie ww. dzików do badań laboratoryjnych – na obszarach wymienionych w części I, II i III załącznika do decyzji wykonawczej Komisji 2014/709/UE z dnia 9 października 2014 r.	sztuka	30 291	243,90	7 387 974,90	56,72	1 718 105,52	nie
Polowanie na obszarze wolnym od ASF na samice przelatki i dorosłe samice dzika, w tym dostarczanie ww. dzików do badań laboratoryjnych	sztuka	65 000	528,45	34 349 250,00	122,90	7 988 500,00	nie
Odstrzał sanitarny samice przelatki i dorosłych samicy dzika na obszarach wykonywania odstrzału sanitarnego	sztuka	7 920	528,45	4 185 324,00	122,90	973 368,00	nie
Odstrzał sanitarny dzików innych niż samice przelatki i dorosłe samice dzika na obszarach wykonywania odstrzału sanitarnego	sztuka	5 280	243,90	1 287 792,00	56,72	299 481,60	nie
Kontener do przetrzymywania tusz dzików	sztuka	500	18 783,69	9 391 845,00	4 368,30	2 184 150,00	nie
Wagi hakowe do ważenia tusz dzików	sztuka	500	173,76	86 880,00	40,41	20 205,00	nie
Unieszkodliwienie tusz dzików z dodatnim wynikiem badań laboratoryjnych oraz tusz przechowywanych z nimi w chłodni	sztuka	959	386,66	370 806,94	89,92	86 233,28	nie
Unieszkodliwienie tusz dzików niezagospodarowanych przez myśliwych na obszarach wymienionych w części I, II i III załącznika do decyzji wykonawczej Komisji 2014/709/UE z dnia 9 października 2014 r.	sztuka	2000	137,06	274 120,00	31,87	63 740,00	nie
Koszt uboju świń po stwierdzeniu przypadku ASF u dzika wraz z kosztami dojazdu oraz kosztami transportu świń do uboju	świnia	500	150,03	75 015,00	34,89	17 445,00	nie

Odszkodowania za świnię poddane ubojowi lub zabiciu w ramach decyzji o całkowitej depopulacji świń po stwierdzeniu przypadku ASF u dzika	sztuka	500	345,25	172 625,00	80,29	40 145,00	nie
Koszt oznakowania indywidualnego świń	sztuka	500	35,16	17 580,00	8,18	4 090,00	nie
Koszt wyceny przez rzeczoznawców wartości świń przy nakazie depopulacji świń po stwierdzeniu przypadku ASF u dzika	godzina	200	71,71	14 342,00	16,68	3 336,00	nie
Dofinansowanie odłowu dzików, ich uśmiercenia oraz transport do zakładu utylizacji i utylizacja zwłok uśmierconych dzików	sztuka	1 500	569,10	853 650,00	132,35	198 525,00	nie
Zwrot faktycznie poniesionych kosztów budowy odłowni żywłowych	sztuka	100	5 650	565 000,00	1 313,95	131 395,00	nie
Dofinansowanie pomieszczeń kosztów obsługi i utrzymania w dobrym stanie technicznym odłowni żywłowych	sztuka/mie- siąc	100x12	7 000	8 400 000,00	1 627,91	1 953 492,00	nie
Koszt wydruku ulotek informacyjnych	sztuka	45 000	0,17	7 650,00	0,04	1 800,00	tak
różnica między kosztem rzeczywiście i „unit cost”			0,09	4 050,00	0,02	900,00	nie
Koszt przeprowadzonych szkoleń grupowych	sztuka	80	1 220,00	97 600	283,72	22 697,60	nie
		razem		133 192 467,85		30 972 912,96	
		w tym koszty kwalifikowalne		18 627 339,45		4 331 440,26	

Analiza obejmuje szacunki kosztów ponoszonych w ramach programu. Wszystkie wartości są podane bez VAT.
Koszt programu obliczono według kursu euro 4,30 zł, zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw – aktualizacja październik 2019 r.

Są to szacunkowe koszty realizacji programu, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2020, w ramach limitu wydatków części 83 – rezerwy celowe oraz w części 85 – budżety wojewodów.

Finansowanie programu odbywa się ze środków budżetowych określonych w części 83 – rezerwa celowa, dział 758 – różne rozliczenia, rozdział 75818 – rezerwy ogólne i celowe poz. 12 przeznaczony na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt (w tym finansowanie programów zwalczania), badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt, produktach pochodzenia zwierzęcego i paszach, finansowanie zadań zleconych przez Komisję Europejską oraz dofinansowanie kosztów realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej, w tym na wypłatę wynagrodzeń dla lekarzy wyznaczonych na podstawie art. 16 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, lub poz. 8 w części podlegającej refundacji ze środków Unii Europejskiej oraz środków budżetowych określonych w części 85 – budżety wojewodów, dział 010 – rolnictwo i łowiectwo, rozdział 01022 – zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego.